

PM 2015:58 RIV (Dnr 110-186/2015)

En mer flexibel ämneslärarutbildning

Remiss från Utbildningsdepartementet

Remisstid den 4 maj 2015

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”En mer flexibel ämneslärarutbildning” hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Olle Burell anför följande.

Ärendet

Utbildningsdepartementet har remitterat en promemoria om en mer flexibel ämneslärarutbildning. I promemorian lämnas förslag som syftar till att göra ämneslärarutbildningen med inriktning mot arbete i grundskolan årskurs 7-9 mer flexibel och attraktiv.

Det föreslås att denna ämneslärarexamen ska omfatta 240 eller 270 högskolepoäng, dvs. utbildningen ska kunna vara ett halvår kortare än idag. Utbildningen ska kunna avse två eller tre undervisningsämnen. Idag omfattar examen som regel tre ämnen. Denna flexibilitet skulle bland annat innebära ökade möjligheter till ämnesfördjupning, friare kombinationer av ämnen, möjlighet för lärosätena att samordna ämneslärarutbildningarna samt möjlighet för huvudmännen att påverka innehållet i utbildningarnas avslutande del.

Remissen finns att läsa i sin helhet på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret anser att det är av stor vikt att ämneslärarutbildningen med inriktning mot arbete i grundskolan årskurs 7-9 blir mer attraktiv. För att säkerställa utbildningarnas genomförande och kvalitetet måste lärosätenas samordning stärkas. De föreslagna förändringarna innebär att en högstadielärare kan bli behörig att arbeta på gymnasiet, vilket ökar flexibiliteten.

Samverkan mellan lärosätena och huvudmännen är betydelsefull. Likaså är marknadsföringen av utbildningarna viktig.

Utbildningsnämnden anser att alla förändringar av lärarutbildningarna som kan göra dem mer attraktiva välkomnas, liksom lärosätenas möjligheter till samordning av sitt utbildningsutbud. Sammantaget kan de föreslagna förändringarna bidra till att högstadielärarnas status höjs. Det finns en liten risk att anställningsbarheten minskar, genom att lärare kan vara behöriga i två ämnen i stället för tre, men behörigheten till tjänstgöring på gymnasiet ger å andra sidan ökad anställningsbarhet. Det är positivt att skolhuvudmän ges en möjlighet att aktivt påverka den avslutande delen av utbildningen så att de blivande lärarnas kompetensprofiler stämmer bättre överens med rekryteringsbehoven. Stärkt kommunikation mellan lärosäte och huvudman är bra. Förvaltningen anser att det är angeläget att visa på bredden i lärarutbildningarna som möjliggör olika karriärspår samt deras nytta även för andra yrkesbanor.

Mina synpunkter

Behöriga och kompetenta lärare är den viktigaste faktorn för att höja elevernas resultat. På sikt finns det risk för att det inte kommer att utbildas tillräckligt många lärare och att brist på ämneslärare därför uppstår. I dag märks en minskning av antalet studenter som söker sig till ämneslärarutbildningarna med inriktning mot arbete i grundskolans årskurser 7-9 samtidigt som en relativt stor andel av dem som påbörjat utbildningarna byter inriktning mot arbete i gymnasieskolan. Därför är det av stor vikt att ämneslärarutbildningen med inriktning mot arbete i grundskolan årskurs 7-9 blir mer attraktiv.

De föreslagna förändringarna innebär att en högstadielärare kan bli behörig att arbeta på gymnasiet i fler ämnen, vilket jag ser som positivt. Ökade möjligheter att samordna ämneslärarutbildningarna med inriktning mot högstadiet och gymnasiet kan främja genomförandet av utbildningar med lågt söktryck och bidra till att stärka utbildningarnas kvalitet.

Samverkan mellan lärosätena och huvudmännen är betydelsefull för att utbudet ska kunna anpassas till det regionala kompetensförsörjningsbehovet. Likaså är marknadsföringen av utbildningarna viktig för att visa på den bredd en lärarutbildning ger.

Sammantaget anser jag att de förändringar som föreslås i promemorian kan bidra till att ämneslärarutbildningarna med inriktning mot arbete i grundskolans årskurser 7-9 blir mer attraktiv och kan öka lärosätenas möjlighet att anordna utbildningar i ämnen som få studenter söker.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”En mer flexibel ämneslärarutbildning” hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 16 april 2015

OLLE BURELL

Bilaga

Remissen, sammanfattning.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) och borgarrådet Lotta Edholm (FP) enligt följande.

Alliansen har de senaste åtta åren gjort stora satsningar på att stärka skolan och lärarna. Lärarlönerna har höjts, karriärtjänster har införts och resurserna till skolan har ökat kraftigt.

Förslagen i promemorian kan sammantaget bidra till att på marginalen ytterligare stärka lärarutbildningarnas attraktivitet, men ska vi på riktigt stärka läraryrkets status behövs fortsatta reformer. Vi är därför oroade över att den nya majoritetens politik på detta område hittills har gått i helt fel riktning.

Bristen på lärare i svensk skola är tilltagande. Under de närmaste tio åren kommer 500 NO-lärare per år att gå i pension samtidigt som extremt få lärarstudenter väljer exempelvis fysik eller kemi. Under tiden växer elevkullarna. I Stockholm beräknas rekryteringsbehovet uppgå till ca 1000 lärare årligen. Behovet av att locka fler till lärarutbildningen och till ämneslärarutbildningarna, särskilt på högstadiet, är stort.

Alliansen har under många år klarat av att satsa extra på lärarlönerna. En lärares lön i Stockholms stad har ökat med i snitt 7500 kr/mån mellan 2006 och 2014. Fler än 400 lärare tjänar nu mer än 40 000 kronor i månaden. Att detta arbete fortsätter är avgörande för att höja läraryrkets attraktivitet, och i förlängningen Stockholms skolors kvalitet framöver. Trots detta ser vi nu att tiden av lönesatsningar för lärare verkar vara över. Vi konstaterar att det i majoritetens budget för 2015 inte finns några som helst medel avsatta för ytterligare lönepåslag. Det är inte att prioritera skolan.

Möjligheten att göra karriär i klassrummet är en annan förutsättning för att läraryrkets status ska höjas. De lärare som blivit förstelärare eller lektorer har vardera fått ett viktigt uppdrag att bidra till den bästa undervisningen och har fått ett löneyft om 5000 kr respektive 10 000 kr. Vi beklagar därför att regeringen nu meddelat att man avbryter Alliansens satsning på att bygga ut karriärtjänstformen. För Stockholms del betyder det att mellan 500 – 700 förstelärartjänster helt fryser inne. Sveket mot lärarna – för ett sådant är det faktiskt – är därmed dubbelt.

Att Alliansens satsningar på att stärka skolan och lärarna nu avbryts av den rödgrönrosa majoriteten innebär att läraryrket åter riskerar att hamna på efterkälken. Det är djupt beklagligt och riskerar att försvåra möjligheterna att locka tillräckligt många skickliga och engagerade lärare hit. Det tjänar ingen på. Allra minst Stockholms skolor.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin och Johanna Sjö (alla M) och Lotta Edholm (FP) med hänvisning till Moderaternas och Folkpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottnér (KD) med hänvisning till Moderaternas och Folkpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

I promemorian lämnas förslag som syftar till att göra ämneslärarutbildningen med inriktning mot arbete i grundskolan årskurs 7-9 mer flexibel och attraktiv.

Det föreslås att denna ämneslärarexamen ska omfatta 240 eller 270 högskolepoäng, dvs. utbildningen ska kunna vara ett halvår kortare än idag. Utbildning ska kunna avse två eller tre undervisningsämnen. Idag omfattar examen som regel tre ämnen. Denna flexibilitet skulle bland annat innebära ökade möjligheter till ämnesfördjupning, friare kombinationer av ämnen, möjlighet för lärosätena att samordna ämneslärarutbildningarna samt möjlighet för huvudmännen att påverka innehållet i utbildningarnas avslutande del.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 april 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är av stor vikt att ämneslärarutbildningen med inriktning mot arbete i grundskolan årskurs 7-9 blir mer attraktiv. För att säkerställa utbildningarnas genomförande och kvalitetet måste lärosätenas samordning stärkas. De förändringar som föreslås i promemorian bedömer stadsledningskontoret kan bidra till en attraktiv utbildning och till ökad samordning mellan lärosätena.

De föreslagna förändringarna innebär att en högstadielärare kan bli behörig att arbeta på gymnasiet, vilket stadsledningskontoret ser som positivt då det ökar flexibiliteten. Möjligen kan det minska anställningsbarheten om läraren bara blir behörig i två ämnen i stället för, som tidigare, tre ämnen.

Samverkan mellan lärosätena och huvudmännen är betydelsefull för att utbudet ska kunna anpassas till regionala kompetensförsörjningsbehov. Likaså är marknadsföringen av utbildningarna viktig för att visa på den bredd och möjligheter en lärarutbildning ger.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att remissen ”En mer flexibel ämneslärarutbildning” (U2015/500/UH) anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 mars 2015 följande.

Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 19 februari 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Alla förändringar av lärarutbildningarna som kan göra dem mer attraktiva välkomnas, liksom lärosätenas möjligheter till samordning av sitt utbildningsutbud så att utbildningar inte behöver ställas in eller att kvaliteten riskerar att sänkas. De föreslagna förändringarna i förordningstexterna kan bidra till att ämneskunskaper värderas högre och kan därigenom stärka högstadielärarnas ämnesidentitet. Banden mellan gymnasielärare och högstadielärare stärks, både under utbildningen genom samordnad utbildning, men även genom att högstadielärare i ökad utsträckning kan bli behöriga att arbeta på gymnasiet. Sammantaget kan de föreslagna förändringarna bidra till att högstadielärarnas status höjs.

Det finns en liten risk att anställningsbarheten minskar, genom att lärare kan vara behöriga i två ämnen i stället för tre, men behörigheten till tjänstgöring på gymnasiet ger å andra sidan ökad anställningsbarhet. Behörigheten att undervisa i årskurs 4-6 förändras inte.

Det är också positivt att skolhuvudmän ges en möjlighet att aktivt påverka den avslutande delen av utbildningen så att de blivande lärarnas kompetensprofiler stämmer bättre överens med rekryteringsbehoven. Alla sätt att stärka kommunikationen mellan skolhuvudmän och lärarutbildningar för att lärosätena i mesta mån kan anpassa sitt utbud efter regionala kompetensförsörjningsbehov, är bra.

Förslaget lyfter fram vikten av att lärosätena marknadsför lärarutbildningar i större utsträckning. Förvaltningen anser att det är angeläget att visa på bredden i lärarutbildningarna som möjliggör olika karriärspår samt deras nytta även för andra yrkesbanor. I den strategi för kompetensförsörjning¹ som nämnden beslutade om i juni 2014 framhålls särskilt ungdomars vilja att hålla många dörrar öppna i sitt framtida yrkesval.

Genom att förslaget öppnar för ökad samverkan mellan lärosäten och huvudmän när det gäller ämnesval, möjliggörs andra sätt att påverka lärarutbildningarna, till exempel när det gäller marknadsföring.

---

¹ Strategi för kompetensförsörjning, Dnr 1.3.2-4774/2014